

Τ Ο Υ Α Υ Τ Ο Υ

1. «ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΟΝΗΡΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ».
(Ἐπίκρισις τοῦ κ. Θεοδ. Λαναρά.) Ἐν Ἀθήναις 1956. Σελ. 198, τιμὴ δρχ. 15.
2. «ΑΠΑΓΟΡΕΤΕΙ Ο ΚΥΡΙΟΣ ΟΠΩΣ ΟΙ ΚΑΗΡΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΥ-
ΩΝΤΑΙ «ΠΑΤΕΡΕΣ»»;
(Ἀπάντησις εἰς «Ἐδαγγελικοὺς» καὶ Θεόδ. Λαναράν.) Ἐν Καλάμαις 1958.
Σελ. 36, τιμὴ δρχ. 3.
3. «Η ΣΧΕΤΙΚΗ ἢ ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΤΗΝΗΣΙΣ ΕΝ Τῆ ΑΓ. ΓΡΑΦῆ».
(Ἐπιτρέπει ἡ Ἁγία Γραφή τὴν σχετικὴν ἢ τιμητικὴν προσκόντησιν;) Ἐν Ἀ-
θήναις 1959. Σελ. 30, τιμὴ δρχ. 3.
4. «ΕΧΕΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΞΟΤΕΣΙΑΝ ΑΦΕΣΕΩΣ ΑΜΑΡΤΙΩΝ»;
(Ἐπίκρισις τοῦ κ. Κωνστ. Μεταλληνοῦ.) Ἐν Ἀθήναις 1960. Σελ. 148,
τιμὴ δρχ. 15.
5. (Ἐπιμελεία) «ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΓΟΤΡΟΠΟΤΛΟΣ, ὁ ἀφανὴς Πρεσβύτερος».
(Εἰς μνημόσυνον.) Ἐν Ἀθήναις 1961. Σελ. 158. (Προσφέρεται δωρεάν.)
6. «ΤΟ ΑΜΕΤΑΘΕΤΟΝ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ».
Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 24, τιμὴ δρχ. 5.
7. «ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΜΟΣ ΚΟΣΜΙΚΟΣ ΚΛΗΡΟΣ».
(Μελέτη κανονικὴ καὶ ἱστορικὴ περὶ διακρίσεως τοῦ ἀγάμου κοσμικοῦ Κλή-
ρου ἀπὸ τοῦ μοναχικοῦ.) Ἐν Ἀθήναις 1963. Σελ. 48, τιμὴ δρχ. 10.
8. «Η ΜΑΣΩΝΙΑ ΤΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ».
Ἔκδοσις Α', ἐν Ἀθήναις 1964. (Ἐξηνητήθη ἐντὸς μηνός.)
Ἔκδοσις Β', ἐν Ἀθήναις 1965. Σελ. 157, τιμὴ δρχ. 15. (Ἐκδόσεις «Πάτριος»,
Σαροῦ 10.)
9. «ΜΕΤΑΘΕΤΟΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ».
(Ἐλεγχος καὶ ἀνασκευὴ τῆς περὶ μεταθετοῦ Ἐπισκόπων διατριβῆς τοῦ Μη-
τροπολίτου Κορινθίας κυροῦ Προκοπίου.) Ἐν Ἀθήναις 1965. Σελ. 34, τι-
μὴ δρχ. 5.

ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ
ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ ΚΑΝΤΙΩΤΟΥ

(Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Τόμου «Ἀπολογία τοῦ Ἱεροκήρυκος
Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Καντιώτου»)

Ὁ π. Ἐπιφάνιος Θεοδωροπούλος
καὶ οἱ Ἐπιφάνιος δειγμάγε

«Ρύσεται ἐκ κακῶν ψυχὴν μάρτυς
πιστός, ἐκκαλεῖ δὲ ψεῦδη δόλιος.»
(Παροιμ. ιδ', 25)

ἐν ἀσυνεία.

Ἐξίσταντο πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ.

Ἔσπερε ἀφειδίλευτα τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ
ἔσαν δειρυσίς γυχιῶν. εἰς Χριστό

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1965

31-10-1981
Ἀθηναί Τρεῖς Ἱεράρχαι

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Τῇ 17ῃ Ἀπριλίου ἔ. ἔτους, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἐμμανουὴλ Βολουδάκη, ἐνεργοῦντος, μετὰ τοῦ Πρεσβυτέρου π. Νικολάου Φίλια, ἀνακρίσεις κατὰ τοῦ Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἀρχιμ. Ἀγουστίνου Καντιώτου, ἐξητάσθην ὡς μάρτυς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐἶχον ἐκ τῶν προτέρων παρακαλέσει ὅπως κληθῶ τελευταῖος εἰς ἐξέτασιν, διότι ἐπεθύμουν νὰ ἔχω ἐπάρκειαν χρόνου πρὸς ἐτοιμασίαν καταθέσεως ἐπιλαμβανομένης πάντων τῶν σημείων τῆς κατηγορίας καὶ ἀναιρούσης ταῦτα.

Ἡ ἐν λόγῳ κατάθεσίς μου, ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν καταθέσεων, ὡς καὶ ἄλλων συναφῶν στοιχείων, ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως εἰς πολυσέλιδον Τόμον, περιέχοντα πάντα τὰ κατὰ τὴν δίωξιν τοῦ Ἀρχιμ. Ἀγουστίνου Καντιώτου.

Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ εἰρημένου τόμου εἶνε τὸ παρὸν φυλλάδιον.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν καὶ κατὰ πόσον συνετελέσαμεν, πάντες οἱ μάρτυρες ὑπερασπίσεως, εἰς τὴν ἔκδοσιν ἀπαλλακτικοῦ πορίσματος καὶ τὴν, ἐν συνεχείᾳ, ἀπαλλαγὴν τοῦ κατηγορουμένου διὰ βουλεύματος. Πάντως συμμαρτυρεῖ μοι ἡ συνείδησίς μου ὅτι ἐξέτελεσα τὸ καθήκόν μου, ὑπερασπίσας ὅση μοι δύναμις ἔνα ἐξαιρετὸν Ἐργάτην τῆς Ἐκκλησίας καὶ δοῦλον πιστὸν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἐδόλογο τοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29ῃ Σεπτεμβρίου 1965

Ε. Ι. Θ.

Κ Α Τ Α Θ Ε Σ Ι Σ

Ἄρχιμ. Ἐπιφανίου Ἱ. Θεοδοροπούλου

Κατὰ τὸ ἀναγνωσθέν μοι κατηγορητήριον ὁ Ἱεροκῆρυξ Ἀδουσιῆος Καντιώτης ἐγκαλεῖται «ἐπὶ ἀπειθείᾳ καὶ καταφρόνησιν τῆς τε Ἱ. Συνόδου καὶ τῆς οἰκείας Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, τυρεία, ἐξυβρίσει καὶ συκοφαντικῇ δυσφημῆσει κατὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ σκανδαλισμῷ τῶν πιστῶν οὐ μόνον διὰ τὰς ἀνωτέρω παραβάσεις, ἀλλὰ καὶ δι' ὅσα ἄδικα καὶ ἀσεβῆ κατὰ τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας ἐξεστόμισεν». Εἰς τὸ ἔγγραφο δὲ τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον διατυποῦται καὶ ἕτερα κατηγορία κατὰ τοῦ εἰρημένου Ἱεροκῆρυκος διὰ τὸ ψήφισμα τοῦ γνωστοῦ συλλαλητηρίου τῶν Νέων Θεολόγων, «διότι τὸ ψήφισμα τοῦτο, γέμον ὑβρεων καὶ συκοφαντιῶν, ἐξυπακούεται ὅτι υἱοθετήθη πλήρως ὑπ' αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον οὗτος προσεκόμισε καὶ ἐπέδωκε» τοῦτο τῷ Μακ. Ἀρχιεπισκόπῳ. Τέλος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 758 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1]4]65 ἔγγράφῳ τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, δι' οὗ ἀπαγορεύεται τὸ κηρύσσειν εἰς τὸν κατηγορούμενον, διατυποῦται μία ἀκόμη κατηγορία κατὰ τοῦ Ἱεροκῆρυκος Καντιώτου, διότι οὗτος, «ἄνευ τῆς κανονικῆς ἀδείας τῆς προϊσταμένης αὐτοῦ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, δημοσιογραφεῖ ἐπὶ θεμάτων ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς καὶ, διαφωνῶν ἐπὶ ἀποφάσεων τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας, ἀποστέλλει ἐκτενῆ τηλεγραφήματα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν» καὶ οὕτω «περιφρονεῖ τὴν ὀφειλομένην πειθαρχίαν πρὸς τοὺς ἐπισκόπους».

Οὕτω συνολικῶς τὰ εἰς τὸν Ἱεροκῆρυκα Ἀδουσιῆον Καντιώτην προσαπτόμενα ἀδικήματα εἶνε τὰ ἑξῆς πέντε: α') Ἀπειθεία καὶ καταφρόνησις τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, διότι ὁ κατηγορούμενος μετέσχε τοῦ ῥηθέντος συλλαλητηρίου παρὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπαγορευτικὴν Ἐγκύκλιον. β') Τυρεία. γ') Ἐξυβρίσις καὶ συκοφαντικῇ δυσφήμησις τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν, γενομένη τοῦτο μὲν δι' ὅσων ἐν τῷ συλλαλητηρίῳ εἶπεν ὁ κατηγορούμενος, τοῦτο δὲ δι' ὅσων περιέχονται ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ υἱοθετηθέντι ψήφισματι τοῦ συλλαλητηρίου. δ') Σκανδαλισμὸς τοῦ λαοῦ, προελθὼν ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραβάσεων τοῦ Ἱεροκῆρυκος. Καὶ ε') Περιφρόνησις τῆς ὀφειλομένης πειθαρχίας πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους, διότι ὁ κατηγορούμενος, δημοσιογραφῶν, ἀποστέλλων

τηλεγραφήματα διαφωνίας κ. λ. π., παραβαίνει την γνωστήν Συνοδικήν Ἐγκύκλιον, ἣτις ἀπαγορεύει εἰς τοὺς Κληρικοὺς τὸ ἀνευ ἀδείας δημοσιεύειν ἄρθρα ἢ ἐπιστολάς ἢ συνεντεύξεις ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἢ ἄλλως πῶς ἐκφράζειν δημοσίᾳ κρίσεις ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων.

Φρονῶ ὅτι ὁ κατηγορούμενος οὐδενὸς ἐκ τῶν ἀνωτέρω κανονικῶν ἀδικημάτων εἶνε ἔνοχος. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ἀβώτητος αὐτοῦ θὰ ἐξετάσω ἐκτενῶς μίαν πρὸς μίαν τὰς διατυπωθείσας κατηγορίας :

Α'

Ἀπειθεία καὶ καταφρόνησις τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου

Ἄς μοι ἐπιτραπῆ νὰ εἶπω ὅτι ἡ ἐκδοθεῖσα Ἐγκύκλιος περὶ μὴ συμμετοχῆς Κληρικῶν εἰς τὸ συλλαλητήριον τῶν Νέων Θεολόγων ἦτο καὶ ἀστοχος καὶ ἀστήρικτος. Ἄστοχος μὲν, διότι πολλοὶ Νέοι Θεολόγοι οὐ παύονται ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπικρατεῖ αὐθαιρεσία καὶ δεσποτισμὸς καὶ οὕτω δικαιολογοῦντες τὴν ἀποφυγὴν τῆς εισόδου εἰς τὸν ἱερὸν Κλήρον. Ἡ Ἐγκύκλιος λοιπὸν αὕτη παρέσχεν ἀρίστον ὄπλον εἰς χεῖρας αὐτῶν. «Ἴδού, κύριοι,» ἔλεγον, «ἡ δικαίωσις τῶν ἰσχυρισμῶν ἡμῶν. Ἴδού διατὶ δὲν γινόμεθα Κληρικοί. Δὲν θὰ δυνάμεθα οὐδ' εἰς μίαν συγκέντρωσιν Θεολόγων νὰ παραστῶμεν...» κ. λ. π., κ. λ. π., κ. λ. π..

Ἀστήρικτος δέ, διότι οἱ Νέοι Θεολόγοι δὲν ἦσαν οὔτε ἄθεοι οὔτε αἰρετικοί. Τέκνα τῆς Ἐκκλησίας εἶνε. Τέκνα ἰσως ζωηρά, ἀλλὰ πάντως τέκνα. Ἐν ὀνόματι λοιπὸν ποίου Ἱ. Κανόνος ἀπαγορεύεται ἡ συμμετοχὴ Κληρικῶν εἰς τὰς συγκεντρώσεις αὐτῶν; Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία φρονῆ, ὅτι οἱ Νέοι Θεολόγοι εἶνε μέλη σεσηπότα αὐτῆς, τότε δύναται νὰ ἀποκόψῃ ταῦτα ἐκ τοῦ Σώματος αὐτῆς, ὁπότε αὐτομάτως ἀποκλείεται ἡ μετ' αὐτῶν σχέσις καὶ συνεργασία οἰουδήποτε Κληρικοῦ ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως. Ἐφ' ὅσον ὅμως οὗτοι τυγχάνουσι μέλη τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀπαγορευθῆ νομίμως ἡ παρουσία Κληρικῶν εἰς τὰς συγκεντρώσεις αὐτῶν.

Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος διέγνω, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἀπαγορευτικὴ Ἐγκύκλιος ἦτο ἀστήρικτος καὶ δὲν ὑπεχρέου εἰς ὑπακοήν, διὸ καὶ ὅτε

ὁ Ἱεροκλήρυξ Καντιώτης παρουσιάσθη ἐνώπιον αὐτοῦ, ἡγούμενος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ συλλαλητηρίου, οὐ μόνον δὲν ἀπέπεμφεν αὐτὸν μετ' ἀστηρότητος, δηλῶν ἅμα ὅτι ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἦτο ὑπόδικος δι' ἀπειθείαν, ἀλλ' ἐδέξατο προφρόνως τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τὸν ἡγούμενον ταύτης καὶ παρέλαβεν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ τὸ ψήφισμα τοῦ συλλαλητηρίου. Δυστὴν θάτερον: Ἡ ὁ Μακαριώτατος διέγνω, ὡς εἶπον, ὅτι ἡ Ἐγκύκλιος ἦτο ἀστήρικτος καὶ δὲν ὑπεχρέου εἰς ὑπακοήν, ἢ ὑπέπεσεν εἰς βαραίαν παράδασιν, δεξάμενος τὸν ἀπειθῆ καὶ ἀνυπότακτον καὶ οὕτω βραβεύσας τὴν ἀπειθείαν καὶ στεφανώσας τὴν ἀνταρσίαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἱ. Σύνοδος, μὴ καταστήσασα παραχρῆμα ὑπόδικον τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον διὰ τὴν τοιαύτην παράδασιν αὐτοῦ, ἀπεφάνητο ἐμπράκτως, οὕτως εἶπεῖν, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα Ἐγκύκλιος δέον νὰ θεωρηθῆ ὡς μηδέποτε ἐκδοθεῖσα.

Ἐὰν ἐν προκειμένῳ ὑπάρχη κανονικὸν ἀδίκημα, ὑπάρχει καὶ διὰ τὸν Ἀρχιμανδρίτην Καντιώτην, ὅστις ἠπειθήσε πρὸς τὴν ἀπαγορευτικὴν Ἐγκύκλιον, καὶ διὰ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις ἐβράδευσε τὸν ἀπειθῆ, δεξάμενος αὐτὸν προφρόνως καὶ παραλαβὼν ψήφισμα ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ διὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον, ἣτις δὲν ἐνήργησεν ὅτι ἔδει κατὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.

Β'

Τυρεία

Τυρεία, ὡς γνωστόν, εἶνε «τὸ σκληρὰ καὶ πονηρὰ κατασκευάζειν», κατὰ τὸν ὑπερφυέστατον Ζωναράν (Γ. Ράλλη—Μ. Ποτλῆ «Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων», τόμ. Β', σελ. 264). Ἡ τυρεία ἐμπεριέχει ἐν ἑαυτῇ συσκευάς, συστροφάς, σκευωρίας, μηχανορραφίας, δολοπλοκίας. Ἡ τυρεία, ἐπὶ τὸ ἀπλόουσ' ἐπιληπίλω ρονεὶ **συνωμοσίαν**. Τοῦτο φαίνεται σαφῶς καὶ ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν Ἱ. Κανόνων, δεδομένου ὅτι περὶ τυρείας δὲν ὀμιλοῦσιν οἱ περὶ ὕβρων, ψευδολογιῶν, συκοφαντιῶν κ.τ.τ. διαλαμβάνοντες Ἱ. Κανόνες, ἀλλ' οἱ διαλαμβάνοντες περὶ συνωμοσιῶν καὶ συγκεκριμένως ὁ ΙΗ' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς καὶ ὁ ΛΔ' τῆς Πενθέκτης. Ὅθεν τυρείαν δὲν ἀποτελοῦσιν αἱ δι' ἄρθρων ἢ κτηρυγμάτων ἐκφράσεις κρίσεων, ἔστω καὶ δῆξυτάτων καὶ λίαν ἐλεγκτικῶν, ἢ ἀκόμη καὶ ὀβριστικῶν καὶ συκοφαντικῶν (ὀμιλοῦμεν γενικῶς καὶ ἀορίστως), ἀλλὰ πράξεις συνωμοτικαί, σχέδια σκο-

φαύλα στοιχεῖα; Ἄλλ' ὀλίγους ἀναξίους ἔχουσι καταδικάσει τὰ Συνοδικὰ Δικαστήρια; Τίς ἐλησμόνησε τὸν ἀνεκδιήγητον Ἱερέα τῆς Τριπόλεως; Τίς τὰ συνταράξαντα τὴν Ἑλλάδα σκάνδαλα τῶν Κληρικῶν ἐκείνων τῆς Καρδίτσας ἢ ἐκείνων τῆς Λαρίσης; Τίς τὰ ἐν Μονῇ τῆς Κρήτης πρὸ ἐτῶν γενόμενα, ὁπότε ἡ θλιβερὰ ἐκείνη Μοναχὴ ἦτο τὸ πρόσωπον τῆς ἡμέρας ἐν τῷ Τύπῳ; Ἡ τίς τὰ εἰς τὸ «Ἔθνος» τῆς 8|7|1959, σελ. 1, γραφέντα ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκ τῆς Μονῆς Πεντέλης ἀποπομπῆς ἐνὸς ἀναξίου Μοναχοῦ, ὅτε οἱ κάτοικοι ἔλεγον εἰς τὸν συντάκτην τῆς Ἐφημερίδος: «Κλείσε τὴ μύτη σου καὶ γράψε...»; Ἡ τίς τὴν φοβερὰν φράσιν τοῦ Σεβ. Ἀργολίδου κ. Χρυσοστόμου ὅτι ἐγνώρισε, κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν, ἐγκλήματα ἠθικὰ Κληρικῶν, «τὰ ὁποῖα προὔκालον, εἶμαι βέβαιος, τὴν κατάπληξιν καὶ αὐτῶν τῶν δαιμόνων»; («Ἐνορία» 1|10|1957.)

Δὲν ἀπετέλει λοιπὸν οὔτε ὕβριν οὔτε συκοφαντίαν ἢ ἐν λόγῳ φράσις. Ἀληθείας ἔλεγε. Μήπως ὅμως ὡς ἔκφρασις, ἀσχετῶς ἀληθοῦς ἢ ψευδοῦς περιεχομένου, ἦτο ἀνευλαθής; Ἄλλὰ τότε θὰ ἦτο ἀνευλαθής καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὅστις ἐν τῇ ΠΗ' ὁμιλίᾳ αὐτοῦ εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, λέγει: «Πάντα ἀπόλωλε καὶ διέφθαρται καὶ ἡ Ἐκκλησία βοοστασίου οὐδὲν διενήνοχε καὶ ἐπαύλεως ὄνων καὶ καμῆλων» (Ἐ. Π. Migne, τόμ. 58, στήλ. 780). Ἀναμφιβόλως δὲ ἡ ἔκφρασις τοῦ θεοῦ Πατρὸς εἶνε πολλῶν βαρυτέρα καὶ ὀξυτέρα τῆς τοιαύτης τοῦ κατηγορουμένου Ἱεροκλήρου.

Δευτέρα ἐπίμαχος φράσις: «Δὲν θὰ ἀφήσωμε τὴν Ἐκκλησία μας νὰ γίνῃ Ἐκκλησία τῶν...». Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἀποσιωπῶ λέξιν, ἣτις ἐν τῇ δημῳδαὶ χαρακτηρίζει τοὺς παθητικοὺς ὁμοφυλοφίλους.

Προκαταβολικῶς λέγω ὅτι δὲν ἐπιδοκιμάζω τὴν χρῆσιν τῆς τοιαύτης λέξεως καὶ δὲν παρέλιπον νὰ εἶπω ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν κατηγορουμένον ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποφύγῃ αὐτήν. Ἄλλ' ἄς μὴ λησμονῆται ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ κητηγορουμένου δὲν ἦτο οὔτε νὰ συκοφαντήσῃ οὔτε νὰ ὕβρισῃ οὔτε νὰ δυσφημήσῃ. Κραυγὴν πόνου ἔρρηξεν. Εἰς ἐγγήγορσιν ἐκάλεσε. Τοὺς κινδύνους τῆς Ἐκκλησίας ἐπεσήμανε. Δὲν δύναται λοιπὸν ἡ λέξις αὕτη νὰ κριθῇ αὐτοτελῶς, ἀσχετῶς, δηλαδὴ, πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὰ ἐλατήρια τοῦ κατηγορουμένου. Ἐάν τις Κληρικὸς ἐγύμνου ἑαυτὸν καὶ ἐπεδεικνύετο οὕτως ἐνώπιον πλήθους ἀνθρώπων, θὰ ἦτο ἀναμφηρίστως

ἄξιός τῆς ἐσχάτης τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν. Καὶ ὅμως! Κληρικὸς μέγας καὶ ἐπιφανής, πράξας τοῦτο, οὐ μόνον καθαιρέσει δὲν ὑπεβλήθη, ἀλλὰ καὶ ἄγιος ἀνεκηρύχθη καὶ εἰς τοὺς προμάχους τῆς Πίστεως καὶ Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας κατετάχθη. Διατί; Ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἦτο ἄγιος. Τὰ ἐλατήρια πάναγνα. Δὲν προὔτιθετο νὰ σκανδαλίσῃ, ἀλλὰ νὰ ἄρῃ τὸ σκάνδαλον. Δὲν ἐσκόπει νὰ πληγώσῃ, ἀλλὰ νὰ θεραπεύσῃ. Ἐννοῶ τὸν ἄγιον Μεθόδιον τὸν ὁμολογητὴν, Πατριάρχην Κων|σταντινουπόλεως, γυμνωθέντα δημοσίᾳ πρὸς συντριβὴν δεινῆς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας τῶν εἰκονομάχων. Ἄλλ' ἄς ἀντιγράψω τὴν ἱστορίαν:

«Συκοφαντίαν γὰρ βράψαντες κατὰ τοῦ μεγάλου Μεθοδίου, ἐπειρώντο διαβάλλειν τὸν ἀνεπίληπτον καὶ οὕτω τὸν ὀρθόδοξον λυπήσαι λαόν. Χρυσίου γὰρ πολλοῦ ὑποφθείραντες τινα γυναῖκα καὶ ὑποσχέσειν, εἰ μόνον τούτοις συμψήσειε (μῆτηρ δὲ τὸ γύναιον ἦν Μητροφάνους, τοῦ μετέπειτα Σμύρνης προεδρεύσαντος), πείθουσι κατεπειν τοῦ ἁγίου πρὸς τε τὴν δέσποιαν καὶ τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ βασιλέως ὡς εἶη αὐτῇ πεπλησιακῶς. Βῆμα γοῦν εὐθέως φρίκης μεστὸν ἐκ πολιτικῶν καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν συγκροτούμενον. Παρήσαν οἱ εὐσεβεῖς, κατηφείας καὶ λύπης πεπληρωμένοι· οὐκ ἀπήσαν οἱ ἀσεβεῖς, μῶμον ἐκ τῆς πράξεως οὐ τὸν τυχόντα προστριβῆναι τῇ τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησίᾳ οἰόμενοι. Παρήσαν οἱ συκοφάνται, μέγα φρονούντες, ὡς τάχα τῆς κατηγορίας πρόχειρον ἐχούσης τὸν ἔλεγχον. Παρῆν εἰς μέσον τὸ γύναιον, καὶ, ἂ ἐδιδάχθη, τοῖς δικάζουσιν ἐθιράμβευεν. Ἐσκυθρῶπαζον οἱ δικασταί, καὶ τῶν ἄλλων πλέον ὁ μάγιστρος Μανουήλ, εἰ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου κινδυνεύσει τὸ τῶν ὀρθοδόξων πλήρωμα γενέσθαι τοῖς ἀντιθέτοις. Τούτων πάντων ἐπαισθόμενος ὁ ἱερός Μεθόδιος, καὶ τοὺς μὲν ἀσεβεῖς τῶν ἐλπίδων μεταστῆσαι βουλόμενος, τοὺς δ' εὐσεβεῖς ἀπαλλάξαι τῆς κατεχούσης βαρυθυμίας καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ μὴ λίθος γενέσθαι προσκόμματος, μὴδὲν τὸν ὄχλον ὑποστειλάμενος, ἀποσεισάμενος τὴν ἀναβολήν, ἐπ' ὄψει πάντων τῶν θεωμένων ἀπογυμνοὶ τὰ αἰδοῖα, ὁ πάσης αἰδοῦς καὶ τιμῆς ὄντως ἄξιός. Καὶ ἐφάνη τοῖς πᾶσι ταῦτα μεμαραμένα ἀπότινος νόσου καὶ τῆς φυσικῆς παντάπασι ἐνεργείας ἄμοιρα. Αἰσχύνῃς τὸ πρᾶγμα τοὺς χαιρεκάκους ἐνέπλησε καὶ τοὺς συκοφάντας, εὐφροσύνης δ' ὅτι πολλῆς καὶ θυμηδίας τοὺς εὐσεβεῖς. Καὶ περιλαβόντες αὐτὸν μεθ' ὑπερβαλλούσης περιχαρείας κατησπάζοντο, περιεπλέκοντο, οὐκ εἶχον ὅπως τῷ πλήθει χρῆσονται χα-

ράς» (Γ. Κεδρηνοῦ «Historiarum compendium». Ἐ. Π. Migne, τόμ. 121, στήλη 1029-1032).

Πρὸς τί ὁμως νὰ κατηγορηταὶ ὁ Ἱεροκλήρυξ Καντιώτης διὰ τὴν εἰρημένην φράσιν, ἐφ' ὅσον παρόμοια εἶπε καὶ ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Θεόκλητος; Οὗτος, ὁμιλῶν οὐχὶ ἐν συλλαλητηρίῳ, οὐδὲ ἐν αἰθούσῃ Θεάτρου, ὡς ὁ Αὐγουστίνος Καντιώτης, ἀλλ' ἐν λατρευτικῇ συνάξει καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν τῇ πρώτῃ τῆς Μ. Παρασκευῆς τοῦ ἔτους 1959, εἶπεν: «Ὁ Χριστὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι Του ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας, διότι τὴν ἠθικὴν ἀντικατέστησεν ἡ πορνεία καὶ τὸν συζυγικὸν βίον ἡ μοιχεία. ΠΑΝΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ΣΟΔΟΜΙΣΜΟΣ.» (Βλ. ταῦτα αὐτολεξεῖ εἰς τὸ «Ἔθνος» τῆς 26]5]1959, σελ. 1.) Πῶς τότε δὲν ἐθεωρήθη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔνοχος σκανδαλισμοῦ τοῦ λαοῦ; Πῶς δὲν ἐνεκλήθη; Πῶς δὲν ἀπηγγέλθη κατηγορία κατ' αὐτοῦ; Ταῦτα λέγων, δὲν κακίῳ τὸν ἀπελθόντα Ἀρχιεπίσκοπον. Ἀληθείας εἶπεν ὁ ἀείμνηστος, διότι εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότης σεῖεται ἠθικῶς ἐκ θεμελίων. Τὸ μόνον περὶ οὗ διερωτῶμαι, εἶνε τὸ κατὰ πόσον ἡ ἡμέρα τῆς Μ. Παρασκευῆς προσεφέρετο διὰ τοιαῦτα κηρύγματα.

Ἐπαναλαμβάνω: Εὐκταῖον θὰ ἦτο νὰ εἶχεν ἀποφύγει τὴν ἐπίμαχον λέξιν ὁ Ἱεροκλήρυξ. Ἀλλὰ καὶ εἰπὼν αὐτὴν, ὅφ' ἄς προὑποθέσεις ἀνεπτύξαμεν, δὲν διέπραξεν ἔγκλημα. Τὸ πολὺ-πολὺ θὰ ἠδύνατο, ἢ μάλλον θὰ ἔπρεπε, νὰ καλέσῃ αὐτὸν ὁ Μάκ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ νὰ συστήσῃ αὐτῷ νὰ ἀποφεύγῃ κακοήχους λέξεις. Οὐδὲν πλέον.

β') Τὸ περιεχόμενον τοῦ ψηφίσματος. Νομίζω ὅτι καὶ τὸ ψήφισμα δὲν ἀποτελεῖ κείμενον ὑβριστικὸν καὶ συκοφαντικόν. Ζωηρὰς ἢ καὶ ὀξείας ἐκφράσεις περιέχει. Ὑβρεις ὁμως καὶ συκοφαντίας ὄχι. Ἐκτὸς ἐὰν θεωρήσωμεν ὡς ὑβρεις καὶ συκοφαντίας καὶ ἄλλας ἐκφράσεις, ἄλλων προσώπων, παρομοίας, ἐνίοτε δὲ καὶ βαρυτέρας, πρὸς τὰς τοῦ ψηφίσματος. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρω πρόσωπά τινα εἰπόντα ἢ γράψαντα οὐχὶ ὀλιγώτερα οὐδὲ ἠπιώτερα τῶν ἐν τῷ ψηφίσματι περιεχομένων.

1) Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σπυρίδων: «Ἡ σύγχρονος ἐποχὴ εἶνε ὁμολογουμένως πεζή. Τὰ πάντα κατήντησαν συναλλαγὴ καὶ τὰ πάντα ἔλαβον μορφήν ἐπαγγελματικὴν. Ἐν τούτοις ἡ ἱερωσύνη δὲν εἶνε συναλλαγὴ καὶ δὲν δύναται νὰ καταντήσῃ ἐπάγγελμα. Ἀλλ' ὁμως ἔγινε, δυστυχῶς, καὶ ἡ ἱερωσύνη εἰς τὰς ἡμέ-

ρας μας συναλλαγὴ καὶ κατήντησεν ἐπάγγελμα». («Ἔθνος» 20]1]1959, σελ. 1.)

2) Αἰτωλοακαρνανίας Ἱερόθεος: «Ἡ ἐκλογὴ (τῶν Μητροπολιτῶν) δὲν μπορούμε νὰ εἰπωμεν ἀδιστακτῶς ὅτι ἐγένετο ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ἦσαν ἤδη χρισμένοι εἰς τὰ παρασκήνια καὶ αὐτοὶ ἐξελέγησαν. Μόνον διὰ μίαν περιπτώσιν δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἐξελέγη ὁ ἀνέλπιστος». («Ἔθνος» 2]6]60, σελ. 1.) Ὁ αὐτὸς παλαιότερον εἶχε παραχωρήσει συνέντευξιν εἰς τὸ «Ἔθνος» (1]11]1958, σελ. 1), ἣτις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τὸν τίτλον: «Πολλοὶ Ἱεράρχαι ἐκλέγονται μὲ πολιτικὰ κριτήρια. Ἡ ψήφος τῶν Συνοδικῶν ἐξαγοράζεται μὲ ἀνταλλάγματα».

3) Ἀργολίδος Χρυσόστομος: «Τὸ νὰ ἐπιχειρήσῃ τις νὰ ἀποδείξῃ δι' ἐπιχειρημάτων ὅτι ἡ κρίσις τὴν ὅποιαν διέρχεται ἡ ἀγιωτάτη Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία τὴν τελευταίαν διετίαν εἶνε πλέον ἢ θανάσιμος καὶ ὅτι ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ αὕτη καθίσταται ἐπικινδυνώδεστερα, θὰ ἦτο ὅμοιον μὲ τὸ νὰ ἀποπειραθῆ νὰ κομισθῇ ὄχι γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, ἀλλὰ ῥᾶσον εἰς τὴν αἶθουσαν τῆς Ἱ. Συνόδου.... Ἐχομεν μίαν κατάστασιν αὐτόκλημα ἐκκλησιαστικὴν, ἀνυποφόρως ἀτιμωτικὴν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς Ἱεράρχας τῆς καὶ κληρικῆς διὰ τὴν συνείδησιν τοῦ πληρώματός της». («Ἔθνος» 22]9]1960, σελ. 1.) Ὁ αὐτὸς: «Ἐχομεν σαπίλα καὶ βόρβορον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.... Ἐχει δίκαιον ὁ Τύπος ποὺ καταφέρεται ἐναντίον μας....». («Ἔθνος» 3]10]1960, σελ. 8.) Ὁ αὐτὸς πάλιν: «Κυρίως διότι παρατηρῶ ἔτι εἰς ἕλας τὰς ἀρχιεπισκοπικὰς ἐκλογὰς, ἀμα τῇ χηρείᾳ τοῦ Θρόνου, συντελοῦνται προεκλογικαὶ ζυμώσεις κατὰκριτοὶ, ὑπενθυμίζουσαι βουλευτικὰς ἐκλογὰς μὲ ἕλα τὰ συμπαρομαρτοῦντα, δὲν πρόκειται νὰ μετὰσχῃ τῆς ἐκλογῆς. Ἄλλωστε, διερωτᾶται κανεὶς, τίνα λόγον ἔχει ἡ ἐν τῷ Ναῷ ψηφοφορία, ὅταν ἔχουν ἕλα τακτοποιηθῆ ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ. Φοβοῦμαι μήπως τὰ ἐν τῷ Ναῷ τελούμενα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχιεπισκόπων ἀποτελοῦν ὑβρὶν κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». («Μεσημβρινή» 13]2]1962, σελ. 2.) Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς: «Πρέπει νὰ ἀναστηλωθοῦν οἱ Ἱ. Κανόνες, ἀλλὰ πρέπει πρῶτον ἡμεῖς νὰ τοὺς σεβασθῶμεν... Εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρά μας νὰ κρατήσωμεν λίθους καὶ νὰ τοὺς βίψωμεν κατὰ τῶν κεφαλῶν μας καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄλλους λίθους τοὺς ὁποίους νὰ τοὺς βίψωμεν κατὰ τῆς Πολιτείας». («Ἔθνος» 31]10]1962, σελ. 1.)

4) Κίτρους Βαρνάβας: «Κανένα σοβαρὸν ζήτημὰ δὲν ἀντι-

μετωπίζεται, διότι απεραντολογούν και καταναλίσκουν τον χρόνον των εις δευτερεύοντα ζητήματα οι Ἱεράρχαι, ἐνῶ ὁ λαὸς ἀναμένει ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ τέλματος καὶ νὰ λάβῃ θέσιν εἰς τὰ παγκόσμια ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα». («Ἔθνος» 19]5]1962, σελ. 1.)

5) Φθιῶτιδος Δαμασκηνός: «Πρέπει, πατέρες ἅγιοι, νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν ἐπετελέσαμεν τὸ καθήκον μας. Ἐδώσαμεν τὸ δικαίωμα νὰ ὑπάρχῃ διάχυτος ἐν πνεῦμα δυσπιστίας καὶ ἐχθρότητος κατὰ τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπεισιπήσαμεν πάντοτε τί ἔχομεν καὶ ποῖα εἶνε ἡ περιουσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀποσιώπησις αὐτὴ ἀπέβη εἰς βάρος μας. Αἱ τάξεις τῶν διανοουμένων, τῶν πολιτευομένων καὶ αἱ ὀργανώσεις, κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαί, ἀσυμπαθῶς ἀποβλέπουν εἰς τὸ ἔργον μας. Πρέπει νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ χώρου τῆς σιωπῆς καὶ παρησιᾶ νὰ λαλήσωμεν.... Πρέπει νὰ ἀποβάλωμεν τὴν μάσκαν τῆς ὑποκρισίας καὶ τῶν προσωπικῶν πολλὰκις ἐπιδιώξεων μας. Πρέπει πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν νὰ θέσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ μόνον τὴν Ἐκκλησίαν.... Ὑπεύθυνοι καθ' ὀλοκληρίαν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ Μητροπολίται, διότι τὸ μὲν δὲν ἐφάνημεν ποτὲ γενναῖοι εἰς τὰς προσφορὰς μας, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ὅ,τι ἀπαιτεῖται, τὸ δὲ δὲν ἀξιοποιήσαμεν τὰς κατὰ καιροὺς ἀγαθὰς προθέσεις τῶν ἀρχόντων....». («Ἐν-ορία» 1]3]1963.)

6) Ἀμίλκας Ἀλιβιζᾶτος: Οὗτος ἐν ἄρθρῳ αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΑ ΚΑΤΑΝΤΗΜΑΤΑ» γράφει τὰ ἐξῆς: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (λέγε ἡ διοίκησις αὐτῆς)... διέρχεται περίοδον προοῦσης ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καταπτώσεως, δημιουργοῦ ἀποπνικτικῆς ὄλως ἀτμοσφαιρας. Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς περιόδου αὐτῆς εἶναι ἐπιτειγομένη ἀγραμματοσύνη, ἀπελπιστικὴ ἐλάττωσις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, ἀκουομένη, τοῦλάχιστον, ἠθικὴ καὶ σιμωνιακὴ (οἰασδήποτε μορφῆς) ἐκπτώσις καί, ἐπὶ πᾶσιν, ἔλλειψις οἰασδήποτε αἰδοῦς καὶ εὐθύνης. Ἐπικρατοῦσα μακαρία ἀδιαφορία εἰς οὐδὲν λογίζεται τὰ μέχρι τοῦ Τύπου ἀκουόμενα ἔκτροπα, τὸ δὲ κύμα τῆς καταστάσεως κατέκλυσεν, ὡς γνωστόν, πρὸ τῆς τελευταίας ἀρχιεπισκοπικῆς ἐκλογῆς καὶ αὐτὸν τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον...

Πλεῖστοι τῶν διοικούντων τὴν Ἐκκλησίαν ἀνέχονται, κατ' ἀπαράδεκτον τρόπον, ἀνήκουστα ἔκτροπα καὶ ἀπαραδέκτους ἐπεμβάσεις εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ὀργανώσεων καὶ τῆς πολιτικῆς...

Ἀδθάδῃ δημοσιεύματα καὶ κατ' εὐθεῖαν προσωπικαὶ ἐπιτιμήσεις καὶ ἀπειλαὶ περὶ δῆθεν ἀποκαλύψεων κρατοῦν πτήσσοντας καὶ ἐκμηδενισμένους τοὺς συμβολικῶς κρατοῦντας τὴν «ἐπιστυπτικὴν» ῥάβδον... Τὰ ἀκουόμενα σκάνδαλα, ἀκόμη καὶ ὡς ἀπλαῖ φῆμαι, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξετάζονται, ἀλλὰ μάλλον κατακαλύπτονται, δημιουργοῦν ἐντύπωσιν ἀποζούσης αὐλῆς...

Εἶναι φανερόν, ὅτι καὶ ὁ ἐνοριακὸς Κληρὸς, μὴ αἰσθανόμενος τὴν ἐπιβολὴν τοῦ κύρους, ἐν πολλοῖς ἐκτροχιάζεται...

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, εὐρισκόμεθα πρὸ τῆς καταστάσεως, τῆς περιγραφομένης διὰ τοῦ Παύλου ὑπὸ τῆς προφητικῆς φράσεως: «Πάντες ἐξέκλιναν, ἀμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός» (Ρωμ. 3, 10)...

Οἱ πωλοῦντες καὶ οἱ ἀγοράζοντες περὶ τὸν Ναὸν ὀργιάζουν, μὴ φοβούμενοι τὴν ὑπαρξίν φραγγελλίου, καὶ ὁ ἀγρὸς ὀργιάζει ἀπὸ ἀκανθῶδῃ καὶ δηλητηριώδῃ φυτῶ καὶ ἀπὸ τὴν τὰ πάντα κατατρόγουςαν ἀργὴν βλάστησιν, ἣτις φαρμανεῖ διὰ τὴν ἔλλειψιν κηπουροῦ...

Δύο πράγματα πρέπει νὰ ἐννοηθοῦν καλῶς: Ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ παύσῃ παρέχουσα εἰς τὰ τέκνα τῆς ἀντὶ ἄρτου καὶ ἰχθύου πέτρας καὶ ὄφεις καὶ ὅτι αὐτῇ, οὕτω πράττουσα, εἰς πείσμα τῶν δημιουργούντων τὰ σκάνδαλα, θὰ ἀνορθωθῇ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς καλῶν δυνάμεων...

Τὰ μέχρις οἰκτρᾶς δημοσιότητος φθάνοντα ἀλλεπάλληλα ἔκτροπα ἔχουν κυριολεκτικῶς παγώσει τοὺς πιστοὺς... Ἡ κατάστασις παραμένει καὶ χειροτερεῖ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ ἡ καταστροφὴ θὰ ἐπέλθῃ καὶ θὰ ἐπισωρεύσῃ ἐρείπια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οὐδεὶς θὰ εἶναι δυνατόν νὰ σώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν λαόν τῆς. Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας εὐρίσκειται πρὸ πληρώσεως πολλῶν ἐπισκοπικῶν ἐδρῶν καὶ πρὸ τοῦ ἀπελπιστικῶς στενοῦ κύκλου τῶν ἀληθῶς ἀξίων καὶ δυναμένων (διότι κανεὶς δὲν ἐφρόντισε νὰ τοὺς προπαρασκευάσῃ) καὶ τοῦ ἐπίσης ἀπελπιστικῶς εὐρέος κύκλου τῶν διὰ παντοῖων ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν μέσων σπευδόντων καὶ ἀναιδῶς ἐπιζητούντων (διότι εἰς τοῦτο παρὰ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἀσυειδήτως ἐνθαρρύνονται καὶ προάγονται), τρέμει κανεὶς, μὲ ποίου εἶδους προσωπικότητος θὰ ἐπιδαρυνθῇ ἡ Ἐκκλησία, πρὸς ἐξακολούθησιν καὶ χειροτέρευσιν μάλιστα τῆς καταστάσεως.

Αὐτὸ εἶναι τὸ φυσικὸν κατάντημα τῆς κρατοῦσης καταστά-

σεως και ουδαμόθεν διαφαίνεται ἐλπίς σωτηρίας». («Ὁρθόδοξος Σκέψις» 30 Ἀπριλίου 1960, σελ. 85.)

Ἐν ἐτέρῳ δὲ ἄρθρῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ἡ ΑΥΤΟΚΑΤΑΔΙΚΗ**» γράφει ὁ αὐτὸς τὰ ἑξῆς :

«Διὰ πολλοστήν φοράν ἐξεφράσαμεν τὴν ἐλπίδα, ὅτι τὰ τῆς Ἱεραρχίας θὰ ἐβελτιοῦντο καὶ ὅτι θὰ ὑψοῦτο αὕτη ὑπὲρ τὰς περιστάσεις καὶ τὴν ἀθλίαν μας κοινωνικοπολιτικὴν κατάστασιν καὶ ὅτι θὰ ἤκούετο ἀπὸ τῆς ἱεράς αἰθούσης σωτηρία φωνή οὐ μόνον δι' αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπὸ πάσης πλευράς, δι' ἑλλειψίν ἡγεσίας, δεινοπαθοῦσαν καὶ πελαγοδρομοῦσαν κοινωνίαν μας. Ἀντὶ τούτου τὸ «Δι' εὐχῶν» διέλυσε πάλιν τὴν φωνασκοῦσαν καὶ ἀντιμαχομένην συνέλευσιν καὶ λυπηραὶ σκέψεις ἐπέκθησαν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν πονούντων τὴν ἀκέφαλον Ἐκκλησίαν, μόλις διασκεδαζόμεναι ἀπὸ τὸ εὐτράπελον ἐπεισόδιον παρομοίας εἰκόνας Ἰσπανικῆς τινος Συνόδου εἰς παλαιὰν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἀπλοῦκος Ἱεράρχης, εἴτε πράγματι πιστεύων, εἴτε ἀστευόμενος, πρὸς κατάπαυσιν τοῦ θορύβου καὶ τῶν ἀντεγκλήσεων, παρατηρήσας γλαυκα πετωμένην ὑψηλὰ εἰς τὸν θόλον τοῦ παλαίου ναοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ συνεδρίαζεν ἡ Σύνοδος, ἀνέκραξεν : *Silentium! Ecce spiritus sanctus in specie bubonis!* (*)

Διότι τί ἄλλο εἶναι ἢ αὐτοκαταδίκη τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἴδια, ἔστω καὶ κατὰ πλειοψηφίαν, ἀπεφάσισε τὴν κατάργησιν τῆς ἐτησίας τῆς κανονικῆς συνελεύσεως!!! καὶ τὴν σύγκλησιν αὐτῆς κατὰ τριετίαν, ἐπὶ νέᾳ ὑποστηλώσει, ἐν μέσῳ 20ῶ αἰῶνι, τοῦ συνοδικοῦ ἐξαμβλώματος τοῦ Μάουρερ, τὸ ὁποῖον εἶναι τόσο βολικὸν εἰς τὴν κατευθυνομένην ἡγεσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν ὑπουργικὴν καὶ Κυβερνητικὴν καλὴν διάθεσιν ;

Δὲν ἐτηρήθησαν δὲ οὐδὲ τὰ στοιχειώδη προσχήματα, καὶ δι' ἐπιτροπῆς ἐγένετο προσφυγὴ πρὸς τὴν ἱλαρῶς παρακολουθοῦσαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα Κυβέρνησιν, εὐχαρίστως ἀκούσασαν τὴν πρότασιν τῆς κατὰ τριετίαν προσκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας, διὰ νὰ «μὴ μαλῶνουν καὶ πιάνωνται οἱ Σ. Σ. Ἱεράρχαι!». Διὰ δέ, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὸν μῦθον τῶν βούχων τοῦ «Μανωλιού», νὰ μὴ ζητήσουν καὶ τὴν ἐξ ὀλοκλήρου κατάργησιν τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἐφ' ὅσον μετὰ τριετίαν τὰ ἴδια βούχα θὰ

(*) Δηλαδή: Σιωπή! Ἴδου τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν εἶδει γλαυκός

φορεθοῦν «ἀλλοιῶς»; Πρὸ τῆς προβολῆς αὐτῆς τῶν πραγμάτων, δὲν νομίζω ὅτι ταῦτα ἔχουν ἀνάγκην οἰουδήποτε σχολιασμοῦ. Βλέπω ὅμως μερικοὺς Ἱεράρχας ἀσχάλλοντας διὰ τὰ γραφόμενα ταῦτα. Ὡς γνωστὸν, παρ' ἡμῶν δὲν συνιστᾷ ὑβρίν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς τόσο τὸ διαπραττόμενον ἄτοπον ἢ κακόν, ὅσον ἡ τούτου τοῦ κακοῦ ὑπόμνησις καὶ κατάκρισις. Ἀλλὰ διὰ τὸν ἔχοντα καὶ ἴχνος ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως, πῶς πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ κατάντημα τῆς αὐτοκαταδίκης, δι' ἣς ἐζητήθη ἡ κατάργησις τῆς κανονικῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, αὐτῆς δηλαδὴ τῆς κανονικῆς ὑποστάσεως τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποῖαν οἱ ἴδιοι οἱ Ἱεράρχαι ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν Πολιτεῖαν; . . . Πῶς δὲ καὶ παραμένουν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ οἱ διὰ γῆρας καὶ ἀσθένειαν ἀνίκανοι, εἰς οὐδὲν λογίζόμενοι τὴν εὐθύνην ἀπέναντι τοῦ Κυρίου τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐξ αἰτίας των παραλυσίαν τῆς διοικήσεως αὐτῆς, τὴν ὁποῖαν καὶ ἐπαυξάνουν οἱ πρὸς διόρθωσιν τῶν πραγμάτων ὑπεισερχόμενοι εἰς τὴν διοίκησιν αὐτοῦ τοῦ ὑπευθύνου συγγενεῖς καὶ φίλοι; Ἐξ ἄλλου, εἶναι ἐντελῶς φυσικόν, διὰ τινος τῶν τυχόν ἀνωμάλως καὶ ἀνευ οἰουδήποτε ἐρείσματος ἀναρριχηθέντων εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, ἀπαξ ἀνελθόντες νὰ ποιήσουν τὰ δεύτερα ἔσχατα τῶν πρώτων.... Δὲν εἶναι λοιπὸν ἄπορον ὅτι ἡ Ἱεραρχία ἐζήτησε τὴν αὐτοκαταδίκην τῆς καὶ ὅτι μάλιστα θὰ ἐθεώρει καὶ τὴν ἐπὶ τούτῳ μομφὴν ὡς ὑβρίν! Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, στερούμενον καλῆς καθοδηγήσεως καὶ μὴ δυνάμενον νὰ βοσκήσῃ εἰς «νομὰς σωτηρίους», πλανᾶται ὡς πρόβατον ἀπολωλός. Καὶ ἰδοὺ, ἀπλοῦστατα, διὰ τὴν ἡ χριστιανικὴ μας κοινωνία εὐρίσκεται εἰς ἣν κατάπτωσιν καὶ κατάστασιν εὐρίσκεται . . .

Ἡ πνευματικὴ μας ἡγεσία, πιστῶς ἀκολουθοῦσα τὸ ὄλον ὀφιστάμενον ρεύμα, ἐν φιλήμασιν ἀγάπης βλέπει τὰ πάντα καλῶς ὑπάρχοντα καὶ ρέοντα καὶ μόνον ἐπ' ὀλίγον ταράσσεται (εἴ γε καὶ ταράσσεται), ὅταν, ὡς εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἄρθρου τούτου, ἀντικατοπτρίζεται ἡ πραγματικὴ κατάστασις! . . .

Ἐὰν καὶ κόκκος πίστεως ἀπομένῃ, πῶς ἀντικρύζουν (οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέται) τὸν κυκεῶνα καὶ πῶς βλέπουν τὴν θέσιν των ἀπέναντι τοῦ διαρρέοντος ποιμνίου καὶ τῆς, κατὰ τὸν ψαλμόν, παντελοῦς ἐκπτώσεως καὶ πῶς ἀντικρύζουν τὴν ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ εὐθύνην των; Καὶ ἀποτελεῖ ὑβρίν ἢ πρὸς αὐτοὺς ὑπόδειξις τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως, ἐφ' ὅσον οὐδὲν σημεῖον συγκινήσεως γίνεται ἀντιληπτὸν καὶ ἐφ' ὅσον οὐδαμῶς ταράσσονται

πρὸ τοῦ ἀτέγκτου διλήμματος, ὅτι, ἢ βλέπουν τὰ πράγματα ὡς ἔχουν καὶ ἐνεργοῦν ἀνευ ἀναβολῆς τὸ δι' αὐτὰ καὶ τῆ ἀποστολῆ τῶν διοικούντων πρέπον, ἢ, ἐν ἀδυναμίᾳ τούτου, παραχωροῦν τὴν θέσιν των εἰς ἄλλους, κατὰ τεκμήριον καλλιτέρους καὶ ἰκανωτέρους των, ἵνα μὴ κατακριθοῦν καὶ ἐπὶ ἀνιάτῳ ἐγωϊσμῷ καὶ φιλαυτίᾳ, δι' ἃ καταστρέφεται ἡ Ἐκκλησία καὶ νοθεύεται ἡ ἀποστολή της; Οὐδεὶς ἠκούσθη ἀναλογιζόμενος τὴν εὐθύνην του, διότι τὸ ποιμνιὸν του ἤρχισε νὰ θεωρῆ ματαίαν τὴν πίστιν του, διὰ τὸ ὅτι ἔπαυσε νὰ πιστεύεται ὁ ἀναστάς Χριστός, καὶ τοῦτο διότι οὐ «πιστὸς ὁ ἐπαγγειλάμενος».

Δυστυχῶς, τὰ πράγματα ἐλέχθησαν καὶ ὑπεδείχθησαν κατὰ κόρον, ἀλλ' οὐκ ἦν φωνὴ οὐδὲ ἀκρόασις. Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν κοσμικῶν ἡγετῶν, ἀσχάλλουν καὶ ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ κἂν ὅτι θὰ διεφύγει τὸ χρυσόμαλλον δέρας τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ νήδυμος ἀδιαταράκτως! Καὶ ἀκούεται μάλιστα ἡ μακαριωτάτη ἱκανοποίησις, ὅτι τὰ πράγματα ἔχουν ὡς ἄριστα καὶ ἐφράζεται ἡ ἐκπληξις διὰ τὴν ἐκζητουμένην ἀνύπαρκτον εὐθύνην. Διὸ καὶ ἀγανακτοῦν κατὰ τῶν θορυβοποιῶν καὶ τῶν ζητούντων ἀνακούφισιν ἀπὸ τῶν κατεχόντων ἡμᾶς ἀνιαρῶν, ἐνῶ τοιαῦτα ἀνιαρὰ δὲν ὑπάρχουν! Τὸ νὰ εἶναι κάποτε τὰ πράγματα κακὰ δὲν εἶναι τόσο κακόν, διότι οὐδὲν ἀνθρώπινον τέλειον, τὸ νὰ μὴ ὑπάρχη ὁμοῦ συνειδήσις τῆς κακότητος τῶν πραγμάτων καὶ νὰ κρατῆ τοῦναντίον ἡ πεποιθήσις, ὅτι αὐτὰ ἔχουν ὡς ἄριστα, αὐτὸ εἶναι τὸ χεῖριστον τῶν πραγμάτων καὶ, συνεπῶς, ἡ ἀνεπανόρθωτος καὶ βεβαία καταστροφή.» («Ὁρθόδοξος Σκέψις» 15 - 31 Ὀκτωβρίου 1960 σελ. 185).

Ἐπέμεινα πολὺ εἰς τὰ κείμενα τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου διὰ δύο λόγους: α') Διότι ταῦτα περιέχουσιν οὐκ ὀλίγας θέσεις ὁμοίας πρὸς τὰς τοῦ ὑπὸ κρίσιν ψηφίσματος, διατυπωμένας μάλιστα μετὰ μεγίστης δξύτητος, πρὸ τῆς ὁποίας ἡ δξύτης τοῦ ψηφίσματος ὡχρίᾳ. Καὶ β') Διότι ὁ κ. Ἀλιβιζάτος εἶνε σήμερον Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ. Θὰ ἦτο λοιπὸν δυνατόν, ἐάν, αἱ μετ' δξύτητος ἔστω διατυπούμεναι ἀνωτέρω κρίσεις, ἦσαν ὑβρεῖς καὶ συκοφανταίαι κατὰ τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας, νὰ ἀνέχεται ἡ Ἱ. Σύνοδος τὴν ἐν μέσῳ αὐτῆς παρουσίαν ἐνὸς ὑβριστοῦ καὶ συκοφάντου τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας;

Ἐάν λοιπὸν πάντα τὰ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντα (ὧν τινὰ ἐπὶ Συνόδου) ἢ γραφέντα ἀποτελῶσιν ὑβρεῖς καὶ συκοφαντίας,

τότε ὑβρεῖς καὶ συκοφαντίας περιέχει καὶ τὸ ψήφισμα τοῦ συλλαλητηρίου. Ἐάν πάντες οἱ ἀνωτέρω εἶνε ὑβρισταί καὶ συκοφάνται τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας, τότε ὑβριστῆς καὶ συκοφάντης εἶνε καὶ ὁ Ἱεροκῆρυξ Ἀδγουστίνος Καντιώτης. Διερωτῶμαι μόνον πῶς ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἠσκήθη κατὰ μόνου τοῦ τελευταίου...

Δ'

Σκανδαλισμὸς τοῦ λαοῦ

Ἴνα ἡ κατηγορία αὕτη θεμελιωθῆ, δεόν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν ἀνάκρισιν πολλοὶ ἀνθρώποι ἐκ τοῦ λαοῦ, αὐτήκοοι, ἐννοεῖται, τῶν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου Ἱεροκῆρυκος λεχθέντων ἐν τῷ συλλαλητηρίῳ, καὶ νὰ εἴπωσιν ἐνόρκως ὅτι ἐσκανδαλίσθησαν. Ἄς μοι ἐπιτραπῆ νὰ ἀμφιβάλλω πολὺ ἐν τούτῳ θὰ συμβῆ. Ἄλλωστε καὶ ἡ γνωστὴ ἐπίμαχος λέξις ἐρρήθη μετὰ κατάλληλον προετοιμασίαν τοῦ ἀκροατηρίου, ὥστε οὐδ' ἐκπληξιν νὰ προκαλέσῃ. Δὲν ἔπεσεν ὡς κεραυνὸς ἐν αἰθρίᾳ. «Ἐφθασεν ἡ ὥρα», εἶπεν ὁ κατηγορούμενος, «νὰ μολύνω τὴν γλῶσσάν μου. Ὅπως ὁ ἰατρὸς μολύνει τὰ χέρια του μέσα στὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἔτσι θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, μὲ πόνον, νὰ εἴπω μίαν φράσιν. Ἄς μὲ συγχωρήσουν οἱ Ἄγγελοι καὶ οἱ Ἀρχάγγελοι. Θὰ λερῶσω τὴν γλῶσσάν μου. Συγχωρῆστε με...». Οὕτω καὶ ψυχολογικῶς τὸ ἀκροατήριον εἶχε προπαρασκευασθῆ νὰ ἀκούσῃ λέξιν τινὰ βαρεῖαν.

Ἄλλὰ πρὸς τί νὰ φιλολογῶμεν καὶ νὰ θηρεύωμεν ἀτυχῆ τινὰ λεξίδια, ἐκστομιζόμενα παρὰ τοῦ κατηγορουμένου Ἱεροκῆρυκος; Ἐνώπιον ἡμῶν κεῖται μίαν δλόκληρος ζωὴ ἐντόνου καὶ καταπληκτικῆς δραστηριότητος. Καὶ δύναται σύμπασα ἡ Ἑλλάς νὰ μαρτυρήσῃ καὶ νὰ διακηρύξῃ ὅτι ὁ Ἀδγουστίνος Καντιώτης, ἀνὴρ ἀκτινοβολοῦντος ἠθους καὶ παροιμιώδους ἀφιλοχρηματίας καὶ σπανίας αὐταπαρνήσεως, δὲν σκανδαλίζει, ἀλλὰ στηρίζει «χεῖρας παρειμένας καὶ γόνατα παραλελυμένα» καὶ οἰκοδομεῖ καὶ καθαίρει καὶ φωτίζει καὶ πολιτογραφεῖ ἀνθρώπους εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Ε'

Παράβασις τῆς ἀπαγορευούσης τὸ δημοσιογραφεῖν Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου

Διὰ τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπὸ τοῦ Ἱεροκῆρυκος Ἀδγουστίνου Καντιώτου περιφρονήσεως τῆς γνωστῆς Ἐγκυκλίου. τῆς Ἱ. Συν-

όδου, απαγορευούσης εις πάντας τους Κληρικούς τὸ ἀνευ ἀδείας δημοσιογραφεῖν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἐκφράζω τὴν ἀπορίαν μου καὶ τὴν κατάπληξίν μου.

Ἄληθές εἶνε ὅτι ὑπάρχει ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24]2]1955 καὶ ὑπ' ἀριθμ. 537 Ἐγκύκλιος τῆς Ἱ. Συνόδου, διαλαμβάνουσα: «Ἡ Ἱ. Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 22ας τρέχοντος μηνός, ἀπεφάσισεν ὅπως διὰ τῆς παρουσίας Ἐγκυκλίου αὐτῆς, διαταχθῶσιν οἱ Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴ δημοσιογραφῶσι τοῦ λοιποῦ εἰς περιοδικὰ φέροντα ἐκκλησιαστικὸς τίτλους ἢ εἰς ἐφημερίδας Ἀθηναϊκὰς ἢ τοπικὰς, νὰ μὴ προβαίνωσιν εἰς δηλώσεις, οὔτε νὰ παρέχωσιν ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήματα ἐφημερίδων κ. λ. π.. Ἐξαιροῦνται βεβαίως αἱ δημοσιεύσεις θεολογικῶν διατριβῶν καὶ πραγματειῶν ἀποδλεπουσῶν εἰς ἐποικοδόμησιν τῶν χριστιανῶν. Πᾶσα τυχὸν παράβασις τῆς Συνοδικῆς ταύτης ἀποφάσεως θὰ συνεπάγεται αὐστηρὰς κυρώσεις...». Ἄληθές ἀκόμη εἶνε ὅτι μετ' ὀλίγον, ἤτοι τῇ 15ῃ Μαρτίου 1955, ἐξεδόθη καὶ ἄλλη παρομοία Ἐγκύκλιος, ἡ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 710, ἣτις τὴν ἀνωτέρω ἀπαγόρευσιν ἐπεξέτεινε καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Κληρικούς.

Ἐξ Ἰσου ἀληθῆ ἕως εἶνε δύο πράγματα:

α') Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ δημοσιογραφεῖν εἰς τοὺς Κληρικούς, ἄλλαις λέξεσιν, ἢ στέρησις τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, εἶνε πρᾶγμα ἀντικρὺς ἀντίθετον πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον. «Ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκάλεσεν ἡμᾶς» ὁ Εὐλογητὸς Λυτρωτὴς ἡμῶν, Ὅστις διεκήρυσσεν: «Ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα...». Δόξα τῷ Θεῷ, ἡ Ἐκκλησία εἶνε Βασίλειον Χάριτος καὶ οὐχὶ Ἀστυνομικὸν Κράτος. Ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ δὲν ὑπάρχει προηγούμενον τοιοῦτον. Τίς ἀγνοεῖ ὅτι οἱ Πατέρες ἤλεγχον μετὰ βιαιότητος τὰ κακῶς κείμενα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ; Μνημονεύω μόνον τῶν ἀπλῶν Πρεσβυτέρων, ἀλλὰ δεινῶν ἐλεγκτῶν Ἐπισκόπων καὶ Πατριαρχῶν, Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Ἀκόμη καὶ χθὲς ἐν τῇ Πατρίδι ἡμῶν διεξήγοντο σκληρότατοι ἐκκλησιαστικοὶ δημοσιογραφικοὶ ἀγῶνες (Θεόκλητος Φαρμακίδης, Κων]στίνος Οἰκονόμος, Ἱεροδόναχος Γερμανὸς κ. ἄ.) καὶ κριτικὴ ἀγρία τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν ἠσχεῖτο ἀπὸ στηλῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, χωρὶς ποτὲ νὰ διανοηθῇ ἢ τότε Ἱ. Σύνοδος νὰ καταργήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου ἢ νὰ ἐπιβάλῃ προληπτικὴν λογοκρισίαν, καίτοι τότε δὲν ὑπῆρχε Σύνταγμα οὐδὲ πολίτευμα Δη-

μοκρατίας, ἀλλ' ἡ Ὀθωνικὴ ἀπολυταρχία. Ἀτυχεστάτη λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ εἰρημένη διαταγὴ τῆς Ἱ. Συνόδου.

β') Ἀκριβῶς διὰ ταῦτα, οὐδεὶς σχεδὸν Ἱεράρχης (παραλείπομεν τοὺς λοιποὺς Κληρικούς) ἐσεβάσθη αὐτήν. Πλείστοι ὅσοι καὶ ἄρθρα ἔγραψαν εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ καὶ ἐπιστολάς ἔστειλαν καὶ συνεντεύξεις ἔδωσαν καὶ εἰς δηλώσεις προέβησαν καὶ εἰς ἐρωτήματα δημοσιογράφων ἀπήντησαν. Καὶ ἰδοῦ:

1) Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος: Ἐχει συνέντευξιν ἐν ἣ ἀρνεῖται νὰ πιστεύσῃ ὅσα ἔγραψεν ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἱεράρχας ὁ Σεβ. Ἐδέσσης κατὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Βογιατζῆ, ὃν ὑπερασπίζει καὶ λέγει ὅτι εἶνε «ἀνὴρ λίαν εὐγενής». («Ἔθνος» 14]1]1960, σελ. 5.)

2) Ὑδρας Προκόπιος: Ἐχει συνέντευξιν ἐναντίον ἐνεργειῶν τοῦ Δημάρχου Αἰγίνης («Ἔθνος» 16]5]1961, σελ. 5), καθὼς καὶ ἐπιστολὴν εἰς ἐφημερίδας δι' ἣς ἀντικρούει τὴν ἀποψιν ὅτι πρέπει νὰ ἐκλεγῇ γέρον ὡς Ἀρχιεπίσκοπος καὶ τάσσεται ὑπὲρ ἑνὸς ὑποψηφίου («Ἔθνος» 12]2]1962, σελ. 8).

3) Σάμου Εἰρηναῖος: Δημοσιεύει ἐν τῇ «Ἐνορίᾳ» (1]9]1960 καὶ 15]2]1962) Ὑπομνήματα περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων, «ψήφῳ Κλήρου καὶ λαοῦ».

4) Αἰτωλοακαρνανίας Ἱερόθεος: Πλὴν τῆς ἀλλαχοῦ μνημονευθείσης συνεντεύξεως, ἔχει ἑτέραν συνέντευξιν πρὸς τὸ «Ἔθνος» (28]11]1958) ἐν ἣ ἀσκεῖ δριμεῖαν κριτικὴν τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεραρχίας. Ὁ αὐτὸς ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ («Ἔθνος» 5]12]1958, σελ. 1) λέγει ὅτι εἶνε ἀνακριβὲς σημεῖόν τι τοῦ Μηνύματος τῆς Ἱεραρχίας. Ὁ αὐτὸς διὰ συνεντεύξεως («Ἔθνος» 9]4]1959, σελ. 6) ψέγει δξέως τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Θεόκλητον, κατακρίνει τὸ μεταθετόν, τάσσεται ὑπὲρ τοῦ «κινήματος» τῶν 7 Συνοδικῶν καὶ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῆς Πολιτείας. Ὁ αὐτὸς διὰ τηλεγραφήματος («Ἔθνος» 20]4]1959, σελ. 10) καταγγέλλει «συνεργασίαν σκοτιῶν δυνάμεων» πρὸς ματαίωσιν ἐπισκοπικῆς τινοῦ ἐκλογῆς. Ὁ αὐτὸς, ἀπαντῶν εἰς ἐρωτήματα δημοσιογράφου, κατακρίνει τὴν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας ἔξωσιν ἐκ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν τῶν φωναζόντων «ἀνάξιος» κατὰ τινὰ χειροτονίαν. («Ἔθνος» 19]5]1960, σελ. 5.)

5) Σερρῶν Κωνσταντῖνος: Δι' ἀνακοινώσεως αὐτοῦ πρὸς ἀπάσας τὰς ἡμερησίας ἐφημερίδας διαψεύδει ὅτι πρόσωπα τῆς

Μητροπόλεως αὐτοῦ ἐλάμβανον χρήματα διὰ μεταθέσεις Ἱερέων. («Ἔθνος» 24]6]1960.)

6) Μαντινείας Γερμανός: Διὰ συνεντεύξεως («Μεσημβρινή» 6]2]1962, σελ. 1.) ὁμιλεῖ περὶ τοῦ σάλου τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς ἐκλογῆς, περὶ ἐκλογῆς ἤδη τοῦ ἀρίστου κ.λ.π..

7) Κορινθίας Προκόπιος: Διὰ συνεντεύξεως («Μεσημβρινή» 8]2]1962, σελ. 1.) δηλοῖ ὅτι οὐδένα Ἱεράρχην ἐπιηραΐζει. Χαρακτηριστικῶς λέγει: «Οἱ ἀρχιερεῖς δὲν εἶνε «γίδια» ὥστε νὰ ἀκολουθοῦν τὸ «γκεσέμι». Ἔχουν ὄντοτητα καὶ ἐλευθερίαν καὶ σκέψων καὶ πράξεων». Ἀκολούθως κρίνει τὴν πρόθεσιν τῆς Πολιτείας νὰ ἐπιδείξῃ «ἐνδιαφέρον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα», λέγει ὅτι δὲν θὰ ἀπεδέχτο τὴν ἑαυτοῦ ὑποψηφιότητα κ.λ.π..

8) Χίου Παντελεήμων: Δι' ἄρθρου εἰς «Ἐθνικὸν Κήρυκα» 5]6]1960 ἐπιτίθεται βιαιότατα κατ' Αὐγουστίνου Καντιώτου, ὃν δὲν κατονομάζει ῥητῶς. Ὁ αὐτὸς δι' ἐπιστολῆς («Ἔθνος» 11]6]1960, σελ. 1) διαψεύδει ὅτι τὸ ἄρθρον αὐτοῦ ἀνεφέρετο εἰς τὸν Καντιώτην. Ὁ αὐτὸς παλαιότερον ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Ἐνορίᾳ» (1]8]1957 καὶ 20]2]58) δύο ἀπαντητικὰ ἔγγραφα πρὸς τὴν Ἱ. Συνόδον. Ἐν τῷ πρώτῳ ἐπικρίνει τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀπαγορευούσης τὴν ἔκφωνον ἀνάγνωσιν τῶν εὐχῶν τῆς Θ. Λειτουργίας, καὶ λέγει ὅτι ἀντιμετωπίζει διλήμμα ἂν ὀφείλῃ νὰ ὑπακούσῃ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἐκφράζει διαφωνίαν πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως οἱ Κληρικοὶ μὴ ψηφίζωσι κατὰ τὰς Βουλευτικὰς ἐκλογάς.

9) Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰάκωβος: Διὰ δηλώσεων αὐτοῦ πρὸς «Ἔθνος» (30]5]1960, σελ. 6) διαψεύδει δημοσίευμα ἐφημερίδος τῆς Χαλκίδος ὅτι παρακλήσει τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς ἐψήφισεν ἕνα Μητροπολίτην.

10) Θεσσαλονίκης Παντελεήμων: Δι' ἄρθρων ἐν τῇ «Ἐνορίᾳ» (1]3]1961 καὶ 15]5]1961) ἀπαντᾷ εἰς ἐπικρίσεις διατυπωθεῖσας κατ' αὐτοῦ λόγῳ τοῦ ἀφορισμοῦ τῆς «Ἀπολυτρώσεως».

11) Ἡλείας Γερμανός: Διὰ δηλώσεων αὐτοῦ, ὁμοῦ μετ' ἄλλων τριῶν Ἀρχιερέων, πρὸς ἀντιπροσώπους Τύπου, διαψεύδει ὅτι μετὰ τὴν ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου, πρὸ τριετίας, ἐγένετο δεξιῶσις. («Ἔθνος» 17]1]1962, σελ. 5.)

12) Μεσσηνίας Χρυσόστομος: Δι' ἀνακοινώσεως («Ἔθνος» 18]4]1959) διαψεύδει ὅτι κινδυνεύει νὰ διασπασθῇ ἡ ἐνότης τῶν 7 Συνοδικῶν.

13) Θεσσαλιώτιδος Κύριλλος: Διὰ δηλώσεων, ἀπὸ κοινοῦ μετ' ἄλλων τριῶν Ἱεραρχῶν, διαψεύδει τὸ δημοσιευθὲν ὅτι μετὰ τὴν ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου, πρὸ τριετίας, ἐγένετο δεξιῶσις. («Ἔθνος» 17]1]1962, σελ. 5.)

14) Καλαβρύτων Γεώργιος: Ἀπαντᾷ εἰς ἐρωτήματα δημοσιογράφου, σχετιζόμενα πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. («Ἔθνος» 9]1]1958, σελ. 5.)

15) Κερκύρας Μεθόδιος: Δημοσιεύει ἐν τῇ «Ἐνορίᾳ» (1]12]1963) Ὑπόμνημα αὐτοῦ περὶ πλείστων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

16) Ἐδέσσης Διονύσιος: Διὰ τηλεγραφήματος ἀξιοῖ παραίτησιν Ἀρχιεπισκόπου, ἵνα κλεισθῶσιν «ἀνογιεῖσαι πύλαι Ἄδου». («Ἔθνος» 23]1]1962, σελ. 5.)

17) Ἀργολίδος Χρυσόστομος: Πλὴν τῆς προμνημονευθείσης συνεντεύξεως, ἔχει: Ἄρθρα ἐν τῇ «Ἐνορίᾳ» κατὰ τῆς ψήφου τῶν Κληρικῶν (1]4]1958) καὶ κατὰ τοῦ μεταθετοῦ, ὅπερ ἰσχυρότατα μάχεται (1]10]1958 καὶ 1]7]1962). Τηλεγράφημα, δι' οὗ ζητεῖ τὸν ἀποκλεισμὸν ὀρισμένων Ἀρχιερέων ἐκ τῆς ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου, τὴν συγκρότησιν ἀριστίνδην Συνόδου τῇ συμμετοχῇ καὶ ἐγκρίτων Πρεσβυτέρων καὶ θεωρεῖ «ἀναγκαιότατην τὴν ἐπέμβασιν τῆς Πολιτείας εἰς τὴν παροῦσαν ἀρχιεπισκοπικὴν ἐκλογὴν». («Ἔθνος» 29]1]1962 σελ. 10.) Ἐπιστολὴν («Ἔθνος» 15]4]1961, σελ. 1), ἐπικρίνουσαν τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μητροπόλεων καὶ δηλοῦσαν ὅτι ὁ γράφων δὲν μετεῖχε τῶν συνεδριῶν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸν καθορισμὸν ὀρίων τῶν Μητροπόλεων. Ἄρθρον ἐν τῇ «Ἐνορίᾳ» (15]10]1964), δι' οὗ φέγει τὰς θέσεις τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς περὶ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

18) Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ: Δημοσιεύει ἄρθρον εἰς τὸ «Βῆμα» περὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

19) Δημητριάδος Δαμασκηνός: Δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ («Ἔθνος» 5]5]60, σελ. 5), διαψεύδει ἀνακριδὲς δημοσίευμα ἀναφερόμενον εἰς ἑαυτόν. Δι' ἄρθρου ἐν τῇ «Ἐνορίᾳ» (10]11]1958) φέγει τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ Κράτους πρὸς τὸν Ἐφημεριακὸν κληρὸν.

20) Μαρωνείας Τιμόθεος: Δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ εἰς τὴν «Ἐνορίαν» (1]4]1964, σελ. 94), διαμαρτύρεται κατὰ τῶν γραφέντων ὅτι παραμένει συνεχῶς εἰς Ἀθήνας, ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς συντάξεως Καταστατικοῦ Χάρτου, καὶ δηλοῖ ὅτι, ἀψηφῶν κόπους καὶ ταλαιπωρίας, ἐπισκέπτεται συνεχῶς τὴν Μητροπόλιν αὐτοῦ.

21) Δράμας Φίλιππος: Διὰ δηλώσεων («Ἔθνος» 18]9]1961,

σελ. 1) καταγγέλλει ενέργειαν του Υπουργού Παιδείας εις τὸν Ο.Δ.Ε.Π.. Διαψεύσαντος τοῦ Υπουργοῦ Παιδείας καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου («Ἔθνος» 19]9]1961, σελ. 1), οὗτος ἐπανερχεται καὶ διαψεύδει ἀμφοτέρους. («Ἔθνος» 20]9]1961, σελ. 1.) Περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος προβαίνει πάλιν εἰς νέας δηλώσεις. («Ἔθνος» 22]9]1961, σελ. 1.) Διὰ συνεντεύξεως («Ἔθνος» 7]2]1962, σελ. 3) φέγει δριμύτως πᾶσαν ἀπόπειραν ἐπεμδάσεως Πολιτείας εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ περὶ ἐνεργειῶν αὐτοῦ εἰς ὑπόθεσιν σκανδαλοποιῦ Κληρικοῦ. («Ἔθνος» 3]5]1960, σελ. 5.)

22) Σπάρτης Κυπριανός: Δι' ἄρθρου ἐν τῇ «Ἐνωρίᾳ» (1]5]1958, ὡς Ἰερισσοῦ,) φέγει τὸ Κράτος, ὡς ἐπιδεικνύον «ἀδιαφορίαν δι' ἠθικὸν ξεπεσμόν λαοῦ» καὶ περιφρόνησιν πρὸς Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Παρόμοια λέγει καὶ δι' ἐτέρου ἄρθρου. («Ἐνωρία» 10]11]1958.)

23) Τρίκκης Διονύσιος: Διὰ τηλεγραφήματος («Ἔθνος» 17 καὶ 18]1]1962, σελ. 5 καὶ 6) ἀξιοῖ παραίτησιν Ἀρχιεπισκόπου, «διότι ἄλλως οδηγούμεθα πρὸς πλήρες ναυάγιον τῆς Ἐκκλησίας».

24) Κοζάνης Διονύσιος: Διὰ συνεντεύξεως («Μεσημβρινή» 9]2]1962, σελ. 1) ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐπικειμένης Ἀρχιεπισκοπικῆς ἐκλογῆς.

25) Σιατίστης Πολύκαρπος: Διὰ τηλεγραφήματος («Ἔθνος» 16]1]1960, σελ. 1) διαμαρτύρεται δι' ἀδικεῖται εἰς τινὰ ὑπόθεσιν. Ὁ αὐτὸς δι' ἀνακοινώσεως πρὸς τὸν Τύπον («Ἔθνος» 24]1]1962, σελ. 6) δηλοῖ ὅτι μετὰ βαθείας συναισθήσεως ἐκτελεῖ τὸ ἔργον τοῦ Ἀνακριτοῦ. Ὁ αὐτὸς ἀπαντῶν δις εἰς τὸ «Ἔθνος» (1 καὶ 2]2]1962, σελ. 6 καὶ 7), ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἔργου τῆς ἀνακρισεως, ἣν διεξάγει.

26) Ἐάνθης Ἀντώνιος: Ἐν τῇ «Ἐνωρίᾳ» (1]12]1964) δημοσιεύει πρότασιν πρὸς Ἱεραρχίαν περὶ ἰδρύσεως «Κοινοῦ Ταμεῖου» Ἀρχιερέων.

27) Γόρτυνος Εὐστάθιος: Δι' ἐπιστολῆς εἰς τινὰ Ἐφημερίδα, ἣν ἀναδημοσιεύει τὸ «Ἔθνος» (3]12]1959, σελ. 1), διαψεύδει ἀνακριτῆς δημοσίευμα ὅτι εἰσέπραξε παρὰ Ἱερέων χρήματα δι' ἀνέγερσιν Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου εἰς Μεγαλόπολιν.

28) Ἐλασσόνης Ἰάκωβος: Ἀπαντᾷ εἰς ἐρωτήματα δημοσιογράφου («Ἔθνος» 16]6]1964, σελ. 1) σχετιζόμενα πρὸς τὸ ὑποβληθὲν τότε σχέδιον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

29) Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος: Διὰ συνεντεύξεως αὐτοῦ

εἰς τὸ «Ἔθνος» (11]10]1961) ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἰσχύνομαι ὡς Ἱεράρχης», ἐπικρίνει δριμύτατα τὴν «πραξικοπηματικὴν» ματαίωσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας. Ἀρκοῦμαι εἰς τοῦτο μόνον, διότι εἶνε γνωστὴ γενικῶς ἡ παρρησία καὶ ἡ μαχητικότης τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου.

30) Κυθήρων Μελέτιος: Διὰ συνεντεύξεως («Ἔθνος» 9]2]1962, σελ. 5) ἀσκει κριτικὴν προτελευταίας ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου, φέγει τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κακῶς κείμενα καὶ ζητεῖ ὑπερφήμισιν τοῦ Μητροπολίτου Καβάλλας ὡς Ἀρχιεπισκόπου.

31) Παραμυθίας Τίτος: Διὰ τηλεγραφήματος («Ἔθνος» 15]4]1959, σελ. 1) διαμαρτύρεται κατὰ ψηφίσεως ἐκκλησιαστικοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ Βουλῆς. Ἐν αὐτῷ διαψεύδει καὶ τινὰ ἀνακοίνωσιν Ὑπουργείου Παιδείας. Δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸ «Ἔθνος» (25]11]1961, σελ. 4) δηλοῖ ὅτι ἐζήτησε παρὰ Ἱ. Συνόδου σύγκλησιν Ἱεραρχίας πρὸς ἀναθεώρησιν Καταστατικοῦ Χάρτου κ.λ.π..

32) Φθιώτιδος Δαμασκηνός: Διὰ δηλώσεων αὐτοῦ πρὸς τὸ «Ἔθνος» (3]2]1962, σελ. 1) τάσσεται ὑπὲρ τινος τῶν ὑποψηφίων Ἀρχιεπισκόπων. Ἐν τῇ «Ἐνωρίᾳ» (1]3]63) δημοσιεύει ἀγόρευσιν αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας, πλήρη θλιβερῶν διαπιστώσεων διὰ τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικὴν ἡγεσίαν.

33) Καστορίας Δωρόθεος: Διὰ δηλώσεων αὐτοῦ, ὁμοῦ μετ' ἄλλων τριῶν Ἱεραρχῶν, διαψεύδει ὅτι μετὰ τὴν ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου, πρὸς τριετίαν, ἐγένετο δεξιῶσις. («Ἔθνος» 17]1]1972, σελ. 5.)

34) Ἰερισσοῦ Παῦλος: Διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4]12]1964, δημοσιευθέντος καὶ εἰς ἐφημερίδας, ἐπέκρινε δριμύτως Γενικὸν Γραμματέα Ὑπουργείου Παιδείας κ. Ε. Παπανοῦτσον καὶ ἤξιωσεν ὅπως σαφῶς ὁμολογήσῃ πίστιν αὐτοῦ. (Βλ. «Τύπον» Δεκεμβρίου 1964, σελ. 6.)

Οὐδείς δ' ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκλήθη εἰς ἀπολογία, οὐδείς κατεδικάσθη, οὐδείς ἐπετιμήθη. Τὸ συμπέρασμα εἶνε αὐτόδηλον: Ἡ καταρροῦσα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου τῶν Κληρικῶν Ἐγκύκλιος ἐκείνη, θησιγενῆς οὖσα (ἄτε ἀντικειμένη τῷ Εὐαγγελικῷ πνεύματι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῇ Παραδόσει τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, Παραδόσει φωτὸς καὶ παρρησίας), ἀπέθανε καὶ ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τεσσαρακοντάδος (μᾶλλον ὑπὸ πλειόνων, διότι ὁ κατάλογός μου δὲν εἶνε ἐξαντλητικὸς,) περιποῦ Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, προεξάρχοντος μάλιστα, λόγῳ πρεσβειῶν Ἀρχιερωσύνης, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπό-

λεως κ. Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου ἤδη Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Συνεπῶς οὐδαμῶς τὸ δημοσιογραφεῖν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἀποτελεῖ περιφρόνησιν τῆς πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους ὀφειλομένης πειθαρχίας. Διὰ τοῦτο εἶπον ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ ἐπίκλησις τῆς εἰρημένης Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου καὶ ἡ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς ἀπαγγελία κατηγορίας κατὰ τοῦ Ἱεροκλήρου Καντιώτου, προὐκάλεσέ μοι ἀπορίαν καὶ κατάπληξιν. Ἄν δὲ τὰ ἄρθρα ἢ τὰ κηρύγματα ἢ τὰ τηλεγραφήματα τοῦ κατηγορουμένου ζητῶσι πράγματα ἀντικείμενα εἰς τοὺς Ἱ. Κανόνας, τότε ὄντως ὑπάρχει ἐνοχή. Πρὸς ἀπόδειξιν ὁμοῦ αὐτῆς δέον νὰ προσκομισθῶσιν αὐτολεξεῖ τὰ ἐπιλήψιμα αἰτήματα τοῦ κατηγορουμένου, καθὼς καὶ οἱ Ἱ. Κανόνες πρὸς οὓς ταῦτα ἀντιτίθενται. Ἐγκαθὼθι δὲν παραλείπομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι παλαιότερον τηλεγράφημα τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5]9]1963, δξότατα κρίνον ἐνεργείας τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, οὐ μόνον δὲν ἐπέσυρε δίωξιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ περιελήφθη ἐν τοῖς «Πεπραγμένοις ἀπὸ 15]7]1963 μέχρι 15]7]1964» τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου (σελ. 148)!

* *

Νομίζω ὅτι ἐπαρκῶς ἤδη κατεδείχθη ὅτι ὁ Ἀρχιμανδίτης Καντιώτης εἶνε ἀθῶος ἀπασῶν τῶν ἀποδοθεισῶν αὐτῷ κατηγοριῶν. Μετὰ βαθυτάτης δὲ θλίψεως ἤκουσα πρὸ ἡμερῶν ὅτι ἀπηγορεύθη αὐτῷ τὸ κήρυγμα, διότι, ὡς ἐπὶ λέξει ἀνεφέρετο, «βεβηλώνει συνεχῶς τὸν ἱερὸν Ἀμβωνα». Καὶ διηρωτήθη: Ἐφ' ὅσον «βεβηλώνει συνεχῶς τὸν Ἀμβωνα», πῶς, πρὸ διετίας περίπου, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπεφάσιζε παμψηφεί καὶ μετ' ἐγκωμίων τὴν ἀνάθεσιν εἰς τὸν Ἀδγουστίνου Καντιώτην τῆς ἀρχιεπίσκοπίας τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἔχει χαρακτηρισθῆ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία; Πῶς, ἐν μέσῳ ἑκατοντάδων ἄλλων ἀγάμων Θεολόγων Κληρικῶν, ἐθεωρήθη ὡς ὁ καταλληλότερος διὰ τὴν θέσιν αὐτὴν ὁ Ἀδγουστίνος Καντιώτης, ὅστις «βεβηλώνει συνεχῶς (το-νίζω τὴν λέξιν συνεχῶς) τὸν ἱερὸν Ἀμβωνα» καὶ βλάπτει καὶ σκανδαλίζει τὸν λαὸν δι' ὅσων κηρύττει; Εἰς βέδηλον λοιπὸν καὶ ὀλετήρα τοῦ λαοῦ ἐνεπιστεύετο ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀναμόρφωσιν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ μοναδικοῦ αὐτῆς Ἱεραποστολικοῦ Ὄργανισμοῦ;

Πρὶν ἢ τερματίσω τὴν κατάθεσίν μου, ἀναφέρω ὅσα ἤκουσα

παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ναυπακτίας κυροῦ Χριστοφόρου, μαρτυροῦντα κατὰ τρόπον συγκλονιστικὸν ποῖον ἥρωικόν Κληρικὸν καλύπτει τὸ εὐτελὲς ῥᾶσον τοῦ Ἀδγουστίνου Καντιώτου: Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1955 ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1956 ὄμιλει ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν «Τριῶν Ἱεραρχῶν» ὁ κατηγορούμενος Ἀρχιμανδρίτης. Ἡ ὁμιλία ἐστρέφετο κατὰ τῶν αἰσχρῶν κινήματογραφικῶν ταινιῶν. Μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν ἦτο καὶ ὁ ρηθεὶς Μητροπολίτης, διαμένων τότε ἐν Ἀθήναις, καθ' ὃ Συνοδικός. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας, ὁ Ἱεροκλήρου Καντιώτης ἤξισσε νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ βῆμα ὁ παριστάμενος Ἀρχιερεὺς καὶ νὰ δηλώσῃ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ διὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ θὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς ὅπως ἀποφασίσῃ, νὰ κινήθῃ δραστηρίως ἵνα τεθῇ ὑπὸ τῆς Πολιτείας φραγμὸς εἰς τὴν ἀσυδοσίαν τῶν κινήματογράφων. Ὁ Μητροπολίτης ἀνήλθεν εἰς τὸ βῆμα. Ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ἀνεμνήσθη καὶ τινος ἐπεισοδίου ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ Ἱεροκλήρου Καντιώτου, ὅπερ τὸ ἀκροατήριον ἤκουσε μετὰ συγκινήσεως βαθυτάτης. Διασφῶζω τοῦτο ἐν τῇ μνήμῃ μου σχεδὸν αὐτολεξεῖ, εἰς τὰ κύρια τοῦλάχιστον σημεῖα. Ἴδου τί εἶπεν: «... Ἦτο Κατοχή. Ἦμην τότε Μέγας Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Εἶχον μεταθῆ κάποιαν ἡμέραν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας. Ἐκεῖ εὗρον τὸν Γερμανὸν Διοικητὴν, ὅστις συνωμίλει μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἡ συνομιλία ἐγένετο Γερμανιστί. Ἀντελήφθη ὁμοῦ ὅτι θέμα τῆς συνομιλίας ἦτο ὁ πατὴρ Ἀδγουστίνος, ὁ ὁποῖος ὑπηρετοῦσε τότε εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ὅτι αἱ διαθέσεις τοῦ Γερμανοῦ κάθε ἄλλο παρὰ ἀγαθαὶ ἦσαν διὰ τὸν πατέρα Ἀδγουστίνου. Παρενέβην καὶ παρεκάλεσα τὸν Ὑπουργὸν νὰ μὲ συστήσῃ καὶ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Διοικητὴν νὰ ζητήσῃ παρ' ἐμοῦ πληροφορίας περὶ τοῦ πατρὸς Ἀδγουστίνου... Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἦλθεν αὐτοπροσώπως ὁ Διοικητὴς εἰς τὸ Γραφεῖόν μου ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ μὲ διερμηνεῖα, καθὼς καὶ μετρεῖς ἄλλους, ἃς τοὺς εἶπω στενογράφους. Ἐτοποθέτησε τὸν ἕνα ἐδῶ, τὸν ἄλλον πάρα κάτω καὶ τὸν ἄλλον πιὸ πέρα. Καὶ τότε ἤρχισεν ἀμέσως ἕνα καταγίσιμον ἐρωτημάτων πρὸς ἐμέ. Ὅταν ἐτελειώσαμεν, μοῦ εἶπεν: «Ἐχει ἀποφασισθῆ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Ἀδγουστίνου Καντιώτου. Μετὰ τὰ ὅσα μοῦ εἶπατε, διστάζω νὰ προχωρήσω. Θὰ διατάξω νὰ ἀνασταλῇ. Ταυτοχρόνως ὁμοῦ θὰ διατάξω νὰ γίνῃ πλέον ἄγρυπνος καὶ πλέον συστηματικὴ ἡ παρακολούθησίς του. Μὲ τὸ παραμικρὸν ποῦ θὰ προκύψῃ

εις βάρος του, θά εκτελεσθῆ, ἀλλὰ θά ἔχετε καὶ σεῖς εὐθύναις. Νομίζω ὅτι κάποια καταχθόνια μηχανή ὑπάρχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὅποια τεκταίνεται κακὰ εἰς βάρος τοῦ στρατοῦ Κατοχῆς...».

Ὅταν ἔφυγεν, ἐπῆρα ἀμέσως τὴν πέννα καὶ ἐχάραξα λίγες γραμμὲς εἰς τὸν πατέρα Αὐγουστίνου: «Πάτερ Αὐγουστίνε, συνέβη αὐτὸ καὶ αὐτό. Ἡ ζωὴ σου κρέμεται σὲ μιὰ κλωστή. Θά σὲ παρακολουθοῦν συνέχαια. Πρόσεχε κάθε σου βῆμα. Πρόσεχε, πρόσεχε, πρόσεχε...».

Λαμβάνω, ἀγαπητοί μου, ἕνα γράμμα, συνέχισεν ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης, ποῦ θά ἔπρεπε καὶ ἐγὼ ποῦ εἶμαι Ἐπίσκοπος καὶ σεῖς ποῦ εἴσθε λαϊκοί, νὰ τὸ ἔχωμεν πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι μας καὶ νὰ τὸ διαβάζωμεν κάθε ἡμέρα: «Ἀγαπητέ μου πάτερ Χριστοφόρε. Ἐλαβα τὸ γράμμα σου καὶ σ' εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀγάπην σου. Σ' εὐχαριστῶ καὶ διὰ τίς συμβουλές σου, τίς ὅποτες ὁμως δὲν πρόκειται νὰ τηρήσω. Ἡ ζωὴ μου δὲν ἀξίζει μιὰ δεκάρα. Ἄν δὲν μὲ σκοτώσουν οἱ Γερμανοί, κάποια ἀρκούδα τῶν Μακεδονικῶν δασῶν θά μὲ φάγῃ. Ἄς πέσω, λοιπόν, ὑπηρετῶν καὶ ὑπερασπιζόμενος τὸν μαρτυρικὸν καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἀπ' ὄλους λαόν μας. Ἐὰν δὲν σὲ ἐπανάιδω, καλὴν ἀντάμωσιν εἰς τὴν Αἰωνιότητα.

Μὲ ἀγάπην Χριστοῦ
Αὐγουστίνος.»

Τούτων, ἐπαναλαμβάνω, ὑπῆρξα αὐτήκοος. Ἀναμφιβόλως ἀπητεῖτο πολὺς ἡρωϊσμός, ἡρωϊσμός ἑνὸς μάρτυρος, ἵνα δύνηται τις νὰ ὀμιλῇ οὕτως, οὐχὶ σήμερον, ἀλλὰ τότε, ὅτε στυγνὴ ἠπλοῦτο ἐπὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν ἡ τυραννίς, ὅτε ἡ ζωὴ παντὸς Ἑλλήνος ἦτο ὑπόθεσις μιᾶς ὑπογραφῆς, ὅτε «ἦσαν ὄλα σιωπηλά, γιατί τᾶσκιαζε ἡ φοβέρα καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά».

* *

Καὶ ἤδη ὀλίγα λόγια δηλοῦντα τὴν προσωπικὴν μου γνώμην περὶ τοῦ Ἱεροκλήρου Αὐγουστίνου Καντιώτου: Ἐχει ἀτελείας καὶ ἐλαττώματα ὁ Αὐγουστίνος Καντιώτης; Ἐχει! Στερεῖται ἐλλείψεων ἢ ὑπερβολῶν; Ὅχι! Περιπίπτει εἰς σφάλματα; Ναι! Ἄλλά:

Ἐὰν προφήτης (τὴν λέξιν χρησιμοποιοῦ οὐχὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ προλέγοντος τὰ μέλλοντα, ἀλλ' ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ, σημαίνουσα τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Θεοῦ,) εἶνε ὁ πυριφλεγῶς ἀγαπῶν τὸν Θεὸν καὶ Αὐτῷ δουλεύων ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης Αὐτοῦ ἀγωνιζόμενος συνεχῶς καὶ ἀκαταπαύστως

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐκδαπανῶν δλον αὐτοῦ τὸν βίον καὶ καιόμενος ὡς λαμπάς, ἵνα φωτίσῃ καὶ θερμάνῃ

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ μὴ διδοὺς ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς βλεφάροις νυσταγμὸν καὶ τοῖς κροτάφοις ἀνάπαυσιν, ἕως ἂν ἐτοιμάσῃ τόπον τῷ Κυρίῳ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ μὴ φοβούμενος τοὺς ἰσχυροὺς, μηδὲ πρὸ τῶν μεγάλων πτήσων, ἀλλὰ μετὰ τῆς προσηκούσης σφοδρότητος διεκδικῶν τοὺς Νόμους τοῦ Κυρίου καὶ τοὺς φίλους τοῦ Θεοῦ ἠγούμενος φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς Αὐτοῦ κτώμενος ἐχθροὺς

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ μὴ ἀναπαυόμενος ἐν τῇ συμβατικότητι, μηδὲ ἐφησυχάζων ἐν αὐτῇ, ἀλλ' αἰσθανόμενος ἰσχυροτάτας ψυχικὰς ταραχὰς καὶ συγκρούσεις διὰ τὴν διάστασιν ἧτις ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ μετὰ τοῦ «δέοντος» καὶ τοῦ «εἶναι» καὶ συγκλονιζόμενος διὰ τοῦτο καὶ πεινῶν καὶ διψῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ ἐπιδιώκων τὴν πρώτην θέσιν ἐν ταῖς θυσίαις καὶ τὴν ἐσχάτην ἐν ταῖς ἀπολαύσις καὶ ζῶν μετὰ πάσης πτωχείας καὶ ἀπλότητος καὶ ἐκουσίου κακοπαθείας καὶ λογιζόμενος τρυφὴν τὴν ἐγκράτειαν, τὴν πτωχείαν πλοῦτον, τὴν ἀκτημοσύνην περιουσίαν ἀληθῆ καὶ εὐδοξίαν τὴν μετριότητα

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ πάντα τὰ γῆινα ἠγούμενος σκύδαλα καὶ ἔχων διηνεκῶς τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τὴν οὐράνιον Πόλιν, ἐν ἣ ὑπάρχει τὸ πολίτευμα αὐτοῦ

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ μὴ ἔχων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τιμῆν ἐν ἑαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον αὐτοῦ μετὰ χαρᾶς καὶ τὴν διακονίαν, ἣν ἔλαβε παρὰ Κυρίου

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ μετὰ παρρησίας ἀναγγέλλων τοῖς ἀρχουσι καὶ τῷ λαῷ τὰ κρίματα αὐτῶν ἐπὶ βλάβῃ δεινῇ τῶν ἑαυτοῦ συμφερόντων

Ἐὰν προφήτης εἶνε ὁ δυνάμενος νὰ λέγῃ πρὸς τὸν Θεὸν τό, ἕνεκά Σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς

Τότε ὁ Αὐγουστίνος Καντιώτης, παρὰ πᾶν ἐλάττωμα, παρὰ πᾶν σφάλμα, παρὰ πᾶσαν ἔλλειψιν ἢ παρὰ πᾶσαν ὑπερβολὴν, ἔχει πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ ἑνὸς προφήτου.

ΤΕΛΟΣ